

Aluesuunnittelu / Henri Jutila

Lupa- ja valvontavirasto / Erika Heikkinen
LVV-U/32454/2026

Lausunto koskien Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko – Etelä-Suomi koskevaa ympäristövaikutustenarviointiohjelmää

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa Gasgrid Vetyverkot Oy:n Suomen kansallisen vedyn siirtoverkkohankkeen Etelä-Suomea koskevasta ympäristövaikutustenarviointiohjelmasta.

Hankkeen kuvaus

Gasgrid Vetyverkot Oy suunnittelee Suomen kansallista vedyn siirtoverkkoa eteläisestä Suomesta Tornioon. Hanke on maantieteellisen laajuutensa vuoksi jaettu viiteen erilliseen YVA-menettelyyn. Hankkeen Etelä-Suomen osuuden reittivaihtoehdot sijoittuvat Uudellamaalla Raaseporin, Hangon, Inkoon, Lohjan, Hyvinkään, Mäntsälän, Sipoon ja Porvoon kuntien alueelle.

Siirtoverkko koostuu siirtoputkista sekä venttiili- ja paineenvähennysasemista, joiden yhteyteen rakennetaan kaavin- ja mittausasemia. Putkireitin varteen sijoitetaan myös anodikenttiä. Vetyä suunnitellaan siirrettävän korkeapaineisissa (noin 80 bar), halkaisijaltaan enintään 1,2 metrin hiiliteräspankissa. Vetyputki asennetaan metsämaalla vähintään yhden metrin ja pelloilla 1,2 m peitesyvyyyteen. Vetyputkelle lunastetaan pysyvä 10 m levyinen käyttöoikeusalue, joka pidetään puustosta vapaana.

YVA-menettelyssä tarkastellaan Loimaalta Hankoon ja Inkooseen sekä Loimaalta Porvooseen suuntautuvat siirtoputkireitit. Reitti koostuu osin vaihtoehtoisista osuuksista, joita on reitillä yhteensä yhdeksän kappaletta. Siirtoputken läntisessä osassa reitti kulkee Loimaalta Hankoon ja Inkooseen. Vaihtoehtoisia reittejä on esitetty Lapparlan ja Dalin sekä Kuuslan ja Brandbackan välille. Siirtoputken itäisessä osassa reitti kulkee Loimaalta Mäntsälän kautta Porvoon Kilpilahteen. Vaihtoehtoisia reittejä on esitetty Pohjois-Paippisen ja Kulloon välille. Lisäksi tarkastelussa on vertailuna vaihtoehto, jossa hanke jätetään toteuttamatta (vaihtoehto VE0).

Lausunto

Maakuntakaavatilanne ja alueidenkäytön nykytilan kuvaus

YVA-ohjelmassa on maakuntakaavatilanne esitetty asianmukaisesti ja

oikein. Ohjelmassa on tunnistettu kaikki hankealueella voimassa olevat maakuntakaavat ja tunnistettu hankealueelle sijoittuvat kaavamerkinnot kaavoittain. Uudenmaan liiton näkemys on, että ympäristön ja maankäytön nykytilan kuvaus on ohjelmavaiheen asiakirjaksi kaiken kaikkiaan erittäin perusteellinen. Lähtötietoina on hyödynnetty runsaasti kansallisia paikkatietoaineistoja, ja nämä lähtötiedot on tunnistettu oikein ja kattavasti.

Maakuntaliiton näkökulmasta on huomattava, että vetyputkisto on infrastruktuurina uudenlainen, eikä nykyisissä maakuntakaavoissa ole sille suoria tilavarauksia. Vaikka putki pyritään sijoittamaan olemassa olevien väylien tai voimajohtojen yhteyteen taikka peltoalueille, se aiheuttaa väistämättä uusia maankäyttörajoitteita (10 metrin puuton käyttöoikeusalue ja 30 metrin suojaetäisyys rakennuksiin). Uudenmaan liiton mielestä YVA-selostusvaiheessa onkin tärkeää arvioida tarkasti putkilinjauksen vaikutukset maakuntakaavojen mahdollistamaan yhdyskuntarakenteen ja teollisuusalueiden tulevaan laajenemiseen sekä ekologisiin yhteyksiin.

Vaihtoehtojen riittävyys ja vertailukelpoisuus

Hankkeessa tarkasteltavat vaihtoehdot ovat keskenään vertailukelpoisia, sillä ne perustuvat samoihin teknisiin ratkaisuihin ja toteutustapoihin. Vaikka kyseessä on pääasiassa yhden perusreitin hienosäätö eikä toisistaan täysin poikkeavien makrotason reittikäytävien vertailu, vaihtoehtojen määrää voidaan pitää tässä hankkeessa riittävänä. Reittivaihtoehdot on selvästi muodostettu ratkomaan paikallisia maankäytön, luontoarvojen tai asutuksen aiheuttamia pullonkauloja. Vertailukelpoisuutta tukee se, että ohjelmassa on esitetty selkeä taulukointimalli (IMPERIA-menetelmä), jolla eri reittiosuuksien vaikutuksia tullaan systemaattisesti vertailemaan.

Todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja selvitysten kohdentuminen

Uudenmaan liiton arvion mukaan YVA-ohjelmassa on tunnistettu hankkeen todennäköisesti merkittävimmät ympäristövaikutukset oikein. Vaikutukset kohdistuvat pintavesiin ja pohjavesiin, luonnon monimuotoisuuteen, maankäyttöön ja kaavoitukseen, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiaan sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Merkittävimmät fyysiset vaikutukset (melu, värinä, pöly, vesistöjen samentuminen, eläimistön häirintä) ajoittuvat selkeästi rakentamisvaiheeseen. Käytönaikaiset vaikutukset painottuvat puolestaan maankäyttörajoitteisiin ja maisemaan.

Uudenmaan liiton mielestä suunnitellut maastoselvitykset on kohdennettu erinomaisesti todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin. Myös vesistöjen alitustapoihin kiinnitetään ohjelmassa ansaittua huomiota, mikä on tärkeää alueen virtavesien ja suursimpukoiden suojelun kannalta.

Arviointimenetelmät ja yhteisvaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointimenetelmät on kuvattu ohjelmassa selkeästi. IMPERIA-menetelmän käytöllä varmistetaan, että vaikutusten suuruus ja

kohteen herkkyyys arvioidaan läpinäkyvästi ja yhdenmukaisesti koko pitkällä reitillä. Lisäksi asiantuntija-arvioiden tueksi tullaan tekemään asianmukaiset maastomittaukset ja mallinnukset. Myös asukkaiden ja maanomistajien osallistaminen karttapohjaisen kyselyn avulla on nykyaikainen ja tarpeellinen menetelmä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten todentamiseksi.

Uudenmaan liiton näkökulmasta erityisen kiitettävää on se, että ohjelmassa on tunnistettu vahvasti yhteisvaikutusten arvioinnin tarve. Etelä-Suomessa on käynnissä runsaasti muita infrastruktuuri- ja energiahankkeita (esim. Espoo–Salo-oikorata, uudet voimajohdot). Näiden kumulatiivisten vaikutusten arviointi yhdessä vetyputken kanssa on välttämätöntä, jotta alueen maankäytön, maiseman ja ekologisten verkostojen kokonaiskuormitusta voidaan hallita.

Johtopäätökset

Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan YVA-ohjelma on laadukas. Se vastaa hyvin lainsäädännön vaatimuksia ja tunnistaa alueidenkäytön, luonnon ja ihmisten elinolojen kannalta kriittiset tekijät. Ympäristön nykytila on kuvattu riittävällä tarkkuudella, lähtötiedot ovat kattavat ja suunnitellut selvitykset kohdistuvat oikeisiin asioihin.

Uudenmaan liitto katsoo, että lausunnolla oleva arviointiohjelma antaa riittävät edellytykset arviointiselostuksen laatimiselle.

Mari Siivola
Aluesuunnittelujohtaja

Jakelu

kirjaamo@lvv.fi
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

raasepori@raasepori.fi
kirjaamo@hanko.fi
inkoo@inkoo.fi
kirjaamo@lohja.fi
kirjaamo@hyvinkaa.fi
kirjaamo@mantsala.fi
kirjaamo@sipoo.fi
kirjaamo@porvoo.fi